

volscă, luată și derimată de Samniții. Aceastia pretinseră ca se se redice colonia. Romanii recusară, și acesta fu causa de se născut resbellul alături doile samnitică, la anul R. 429. Totuști în acelui timp locuitorii cetăților Palepoli și Neapoli făcuseră predății în Campania; Romanii cerură satisfacere de la dinșii, însă acestia indemnății de Tarentini și de Samniții nu se plecară se dea. În urma acestora Romanii redică armele în contra lor. Q. Publiu Filone, antaiul proconsul, luă Palepolia. Spre a împărți puterile Samnitilor, Romanii făcură legămintă cu Apuli, și expediră o armată în Apulia. Fiind că se născusse îndoință asupra auspicilor, dictatoriul Q. Papiri Cursore fu nevoit să se întorce la Roma: la această întorcere el lăsă oppri pre Q. Fabiu Massimu să a începe bătalia în lipsa sa. Însă acesta sedusse de audacia inimicilor ce mergea crescând, redică armele, și invinse. Dictatoriul supusă pentru călcarea ordonii sale, voi se pedepsescă pre Q. Fibi, însă armata lui scăpa de mână lui. Papiri lăsă de a doua oră pre Samniții și apoi le dăde armistezi. Samniții mai perdură încă alte două bătălie; era Fabiu luă Luceria. După atate desastre Samniții cerură pace, însă Romanii pretinseră de la dinșii supunere totale, și astia neînvoindu-se Samniții continuă resbellul, și împressură Luceria. Un cerp de osta romană care mergea se desprăgătă Luceria, condusă de consiliu T. Veturi și Sp. Postumi, fu bătută de către pretoriul samnitic C. Ponțiu în strâmtorile de la Caudiu; partea care mai rămasă închisă în strâmtor, capitulă și trecu pre supt un jug de lantie (*Furculae Caudinae*), și se duște la Capua, a. R. 432. Senatul roman nu primi condițiile cu cari capitulasse, și resbellul urmă înainte cu sorte variată, însă mai pre urmă cu totul în favoarea Romanilor. — În timpul resbellului cu Samniții se scullară și Etruscii în contra Romanilor, și împressură cetatea romană Sutri, cu scop de a și